

Signe Riisalo
Sotsiaalministeerium

13.06.2024

Lugupeetud sotsiaalkaitseminister Signe Riisalo

Täname võimaluse eest anda tagasisidet soolise võrdsuse ja võrdsete võimaluste seaduse (SVVVS) eelnõule ja tunnustame valitsust, sotsiaalministeeriumi ning majandus-ja kommunikatsiooniministeeriumi selle eelnõu koostamise eest. Väljendame toetust seaduseelnõule, mis laiendab inimeste kaitset diskrimineerimise eest ja sellega aitab kaasa võrdsete võimaluste saavutamisel.

Eesti LGBT Ühing töötab LGBT+ inimeste heaks, toetudes LGBT+ inimeste vajadustele ja teaduspõhiste andmetele. Oleme pikaajaliselt rõhutanud, et LGBT+ inimesed vajavad täiendavat kaitset diskrimineerimise eest ning võrdse kohtlemise seaduse vastavusse viimist põhiseaduse §-is 12 sisustatud võrdsuspõhiõiguse põhimõttega.

Euroopa Põhiõiguste Ameti (FRA) 2023. aasta LGBTI inimeste olukorra uuringu¹ andmetel 12% LGBT+ inimestest tundis Eestis diskrimineerimist tööl või töö otsimisel aasta jooksul enne uuringu toimumist. Diskrimineerimine mõjutab paljusid eluvaldkondi, näiteks kohviku, restorani, haigla või poe külastamist. Kokkuvõttes tundis Eestis 2023. aastal 31% inimestest, et neid diskrimineeriti vähemalt ühes eluvaldkonnas aasta jooksul enne uuringu toimumist.

Soolist identiteeti puudutava osas kogesid kõige kõrgemat diskrimineerimise määra transsoolised naised (üle-Euroopaliselt 64%) ja transsoolised mehed (üle-Euroopaliselt 63%) ning mittebinaarsed inimesed (üle-Euroopaliselt 51%). Kõrget diskrimineerimise protsenti kogesid üle-Euroopaliselt intersoolised inimesed – rohkem kui iga teine intersooline inimene koges diskrimineerimist.²

CM/Rec (2010)5 kutsub üles astuma samme tagamaks, et riiklikus õiguses diskrimineerimist keelustavad või ennetavad õigusaktid kaitseksid seksuaalse orientatsiooni või soolise identiteedi alusel toimuva diskrimineerimise ees, sealhulgas ka mitmese diskrimineerimise eest.³

Käesoleva aasta 7. mail võttis EL vastu direktiivi võrdõigusorganite miinimumstandardite kohta, tunnustades EL-i seadusandluses soolist identiteeti, soolist eneseväljendust ja sootunnuseid kaitstava alusena. Direktiivi kohaselt peavad

¹ <https://fra.europa.eu/en/publication/2024/lgbtiq-crossroads-progress-and-challenges>

² *ibid.*

³ <https://www.coe.int/en/web/sogi/rec-2010-5>

võrdõigusorganid nüüd arvestama diskrimineerimise juhtumite lahendamisel isiku soolist identiteeti, soolist väljendust või sootunnuseid.⁴

Yogyakarta plus 10 põhimõtted sätestavad, et igaühel, sõltumata seksuaalsest orientatsioonist, soolisest identiteedist, soolisest eneseväljendusest või sootunnustest, on õigus riigi kaitslele diskrimineerimise eest”.⁵ Ka Euroopa liidu LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse strateegia 2020-2025 rõhutab vajadust diskrimineerimiskeelu järele seksuaalse orientatsiooni, soolise identiteedi, soolise eneseväljenduse ja sootunnuste alusel.⁶

Hetkel ei keela kehtiv võrdse kohtlemise seadus diskrimineerimist seksuaalse orientatsiooni tõttu kõikides ühiskonnaelu valdkondades ning soolise võrdõiguslikkuse seadus ei ole selgesõnaliselt sätestanud diskrimineerimise keeldu soolise identiteedi puhul ega hõlma seaduse kohaldusalasse soolist eneseväljendust ega sootunnuseid. Tunnustame riiki selle eest, et need puudujäägid on uue eelnõuga kaotatud.

Heal meelel anname eelnõu menetluse protsessis ka edaspidi vajalikke sisendeid ja tutvustame Eesti LGBT+ inimeste vajadusi.

Lugupidamisega

/digitaalselt allkirjastatud/

Aili Kala
Eesti LGBT Ühing
Juhtkonna liige

4

<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/05/07/strengthening-the-role-of-equality-bodies-across-the-eu-council-adopts-two-directives/>

⁵ <https://yogyakartaprinciples.org/principles-en/yp10/>

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0698>